

**УКРАЇНСЬКЕ
БОТАНІЧНЕ
ТОВАРИСТВО**

**XV
З'ЇЗД**

**ІВАНО-
ФРАНКІВСЬК**

ХЕРСОН

2024

УКРАЇНСЬКЕ БОТАНІЧНЕ ТОВАРИСТВО
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ БОТАНІКИ ІМЕНІ М.Г. ХОЛОДНОГО
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

**МАТЕРІАЛИ XV З'ЇЗДУ
УКРАЇНСЬКОГО БОТАНІЧНОГО
ТОВАРИСТВА**

Івано-Франківськ,
30 вересня — 4 жовтня 2024

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

UKRAINIAN BOTANICAL SOCIETY
NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE
M.G. KHOLODNY INSTITUTE OF BOTANY
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
KHERSON STATE UNIVERSITY
VASYL STEFANYK PRECARPATHIAN NATIONAL UNIVERSITY

**PROCEEDINGS
OF THE 15th CONGRESS
OF THE UKRAINIAN BOTANICAL
SOCIETY**

30 September — 4 October, 2024,
Ivano-Frankivsk, Ukraine

Publishing house
“Helvetica”
2024

УДК 58(477)(062.552)
МЗ4

Матеріали XV З'їзду Українського ботанічного товариства (Івано-Франківськ, 30 вересня — 4 жовтня 2024). — Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. — 232 с.

Proceedings of the 15th Congress of the Ukrainian Botanical Society (30 September — 4 October, 2024, Ivano-Frankivsk, Ukraine). — Odesa : Publishing house “Helvetica”, 2024. — 232 p.

ISBN 978-617-554-319-1

До збірника включені матеріали наукових доповідей та повідомлень XV З'їзду Українського ботанічного товариства (м. Івано-Франківськ, 30 вересня — 4 жовтня 2024 р.), в яких розглядаються систематика, флористика та географія судинних рослин, фікологія (альгологія); бріологія; ліхенологія; мікологія; геоботаніка та екологія; флористичні та мікологічні знахідки; морфологія та анатомія; охорона рослинного світу та довкілля; біотехнологія, фізіологія та біохімія; клітинна та молекулярна біологія; селекція та інтродукція; ресурсознавство; історія наукових досліджень; наукові колекції рослин та грибів; ботаніка та мікологія у вищій школі; громадська наука та популяризація наукових знань. Матеріали подані переважно в авторській редакції. Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників у галузі охорони природи, аспірантів, студентів природничих спеціальностей, аматорів-натуралістів.

The book includes the materials of scientific reports and posters of the XV Congress of the Ukrainian Botanical Society (Ivano-Frankivsk, September 30 — October 4, 2024), covering the fields of systematics, floristics and geography of vascular plants, phycology (algology); bryology; lichenology; mycology; geobotany and ecology; floristic and mycological finds; morphology and anatomy; conservation of plants, fungi, and the environment; biotechnology, physiology and biochemistry; cell and molecular biology; plant breeding and introduction; resource science; history of scientific research; scientific collections of plants and fungi; botany and mycology in higher education; citizen science and popularization of scientific knowledge. The materials are presented mainly as provided by the authors. The publication is intended for scientists, nature conservationists, graduate students, students of natural sciences, and amateur naturalists.

Затверджено до друку

Центральною Радою Українського ботанічного товариства
Науковим комітетом XV З'їзду Українського ботанічного товариства
Вченою радою Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
17 вересня 2024 р. (протокол № 9)

Автори повністю відповідають за наукову достовірність, зміст і стиль своїх публікацій. Погляди, висновки й точки зору, висловлені авторами у статтях, можуть не збігатися з поглядами, висновками й точками зору наукового комітету, установ-організаторів конференції, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України та/або Національної комісії з питань Червоної книги України.

© Автори публікацій, 2024

© Українське ботанічне товариство, 2024

© Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, 2024

© Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, 2024

© Херсонський державний університет, 2024

ISBN 978-617-554-319-1

**ОСОБЛИВОСТІ ВИХОДУ СУХОЇ ЛІКАРСЬКОЇ РОСЛИННОЇ
СИРОВИНИ З СВІЖОЗІБРАНОЇ**

Л.А. ГЛУЩЕНКО, Т.Л. ШЕВЧЕНКО¹, В.М. МІНАРЧЕНКО^{2,3}, І.М. ТИМЧЕНКО³

¹ Дослідна станція лікарських рослин ІАП НААН, Березоточа, Україна

² Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ, Україна

³ Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН, Київ, Україна

E-mail: 1256@ukr.net, ukrvilar@ukr.net, valminar@ukr.net, itymorchid@ukr.net

В практиці оцінки запасів і організації робіт зі збирання лікарських рослин важливим показником є вихід сухої сировини із свіжозібраної. В довідкових джерелах міститься часто суперечлива інформація щодо виходу сировини (%) чи коефіцієнту усушки або наводиться розмах цих показників, що значною мірою ускладнює розрахунки. Так, за інформаційними джерелами, вихід сировини для трави *Hypericum*, що зростає на порівняно сухих ґрунтах, складає 25–30%, а трави *Bidens*, яка зростає на дуже вологих ґрунтах –15–25%. Враховуючи, що вміст вологи в живих рослинах *Bidens* на 20% вищий ніж у *Hypericum*, вихід сухої сировини *Biden* має бути значно нижчим, ніж у *Hypericum*, що і підтверджено дослідженнями.

Використовували 2 методи: виходячи з показників вмісту вологи у свіжозібраній і стандартизованій сировині та виходячи коефіцієнту усушки сировини встановленого в процесі роботи. Статистична обробка результатів показала, що більш достовірним є перший метод, другий — може використовуватися як рекогносцирувальний у польових умовах (надає на 1–5% нижчі показники). Для уточнення виходу сухої сировини впродовж 3 років, з кожної партії різних ґрунтово-кліматичних умов, не пізніше ніж через годину після збирання відбирали і зважували 3 середніх зразки і ще раз зважували уже після їх висушування. В цих же зразках до і після висушування визначали вміст вологи за методикою ДФУ.

Результати робіт із сировиною 36 видів лікарських рослин, показали значні відхилення від наведених у доступних інформаційних джерелах, а для деяких видів сировини ці показники були визначені вперше. Так, для трави *Hypericum* — 38±1% (літературні дані 25–30%), *Bidens* — 19±1% (15–25%), *Viola* — 27±2% (20–22%), *Centaurium* — 27±1% (20–25%), листя *Vaccinium vitis-idaea* — 56±1% (20–45%), *Urtica* — 25±2% (20–22%), *Plantago major* — 20±1% (22–30%), квітки *Tilia* — 31±1% (25–35%), *Helichrysum* — 45±3% (25–30%), *Marticaria* — 25±2% (20–25%), *Verbascum* — 8±1% (16–18%), плоди *Rosa majalis* — 46±2% (32–35%), *Vaccinium myrtillus* — 15±1% (13–25%), корені *Acorus* — 35±2% (25–30%), *Nuphar lutea* — 14±1% (8–10%), *Inula* — 36±2% (30%), тощо.

Висловлюємо вдячність всім організаціям і заготівельникам, які надали допомогу у виконанні цієї роботи.